

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка

юридичний факультет
кафедра конституційного права
кафедра адміністративного та фінансового права

**Програма виробничої практики в представницьких
органах публічної влади, виконавчих органах
місцевого самоврядування, місцевих державних
адміністраціях, органах Державної податкової служби
України, органах Державної митної служби України,
інших органах державної виконавчої влади**

для студентів юридичного факультету

Львів 2010

Бориславський Л.В., Бориславська О.М., Заяць І.Я., Левкович В.В.

Програма виробничої практики в представницьких органах публічної влади, виконавчих органах місцевого самоврядування, місцевих державних адміністраціях, органах Державної податкової служби України, органах Державної митної служби України, інших органах державної виконавчої влади. – Львів: юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, 2010. – 44 с.

Схвалено кафедрою конституційного, адміністративного та фінансового права Львівського національного університету імені Івана Франка.

Протокол № від червня 2010 р.

Авторські права застережені

ЗМІСТ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	5
Розділ 1. Мета і завдання виробничої практики	6
Розділ 2. Організація проведення практики.....	6
Розділ 3. Зміст практики	7
3.1. Порядок проходження та зміст практики.....	7
3.1.1. В результаті проходження практики в органах місцевого самоврядування студент повинен:	7
3.2.1. В результаті проходження практики в місцевих органах виконавчої влади (районних та обласних державних адміністраціях; районних та обласних управліннях юстиції) студент повинен:.....	14
3.2.Обов'язки керівників та студентів-практикантів.	22
3.2.1. Керівник практики від кафедри зобов'язаний:.....	22
3.2.2. На місці практики студент зобов'язаний:	22
3.2.3. Керівник практики за місцем її проходження повинен:	23
3.3. Індивідуальні завдання з проблем діяльності органу місцевого самоврядування	23
Проблема № 1. Діяльність органів місцевого самоврядування у сфері соціально-економічного розвитку, планування та обліку у сфері будівництва та архітектури	23
Проблема № 2. Діяльність органів місцевого самоврядування у сфері використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів.....	23
Проблема №3. Діяльність органів місцевого самоврядування у сфері охорони навколишнього природного середовища та регулювання земельних відносин	26
Проблема №4. Діяльність органів місцевого самоврядування у сфері охорони здоров'я	27
Проблема №5. Діяльність органів місцевого самоврядування у сфері освіти	29
Проблема №6. Діяльність органів місцевого самоврядування у сфері соціального захисту членів територіальних громад	30
Проблема №7. Діяльність органів місцевого самоврядування у сфері культури, забезпечення зайнятості	31
Проблема № 8. Діяльність органів місцевого самоврядування у сфері інформатизації та інформаційного забезпечення	32
Проблема № 9. Діяльність органів місцевого самоврядування у сфері охорони громадського порядку	32
Проблема № 10. Засади матеріального та фінансового функціонування територіальної громади	33
Проблема № 11. Джерела формування доходної частини бюджетів місцевого самоврядування	35
Проблема № 12. Місцеві податки і збори.	36
Проблема № 13. Проблеми формування місцевих цільових фондів та спеціальних фондів установ та організацій, які фінансуються з бюджетів місцевого самоврядування	36
Проблема № 14. Управління об'єктами права комунальної власності	37
Проблема № 14. Здійснення комунальних замовлень для задоволення потреб територіальної громади	39
Проблема № 15. Проблеми інвестиційної діяльності органів місцевого самоврядування та запровадження та функціонування спеціального режиму інвестиційної діяльності на територіях пріоритетного розвитку.....	40
Проблема № 16. Зовнішньоекономічна діяльність органів місцевого самоврядування та створення вільних економічних зон.....	41
3.4. Навчальні посібники.....	41
3.5. Методичні рекомендації.....	42

Розділ 4. Форми та методи контролю	42
Розділ 5 Оформлення матеріалів практики. Вимоги до звіту.	42
Розділ 6. Підведення підсумків практики	45

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Виробнича практика є важливим елементом учбового процесу і має за мету ознайомлення в умовах практичної діяльності зі структурою та організацією діяльності місцевих рад як органів місцевого самоврядування, місцевих державних адміністрацій, органів Державної податкової служби України, органів Державної митної служби України, інших органів державної виконавчої влади.

Підпорядковуючись головному завданню – закріплення теоретичних знань, набутих при вивченні курсів конституційного права України та зарубіжних країн, адміністративного права України, фінансового права України, практика, як вид навчальних знань, проходить у формі самостійного виконання студентом визначених усією програмою загальних та заснованих на них індивідуальних завдань.

Виробничу практику проходять студенти п'ятого курсу юридичного факультету денної форми навчання (шостого курсу заочної форми навчання) (спеціальність «правознавство») після складання заліків та іспитів за відповідно дев'ятий (одинадцятий) семестр. Тривалість практики становить два місяці для студентів, які навчаються за програмою підготовки спеціалістів і один місяць – для студентів, які навчаються за програмою підготовки магістрів. Місце і час практики визначається наказом Ректора Львівського державного університету ім.Івана Франка.

Базами виробничої практики кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права є органи місцевого самоврядування, органи місцевої державної адміністрації, органи Державної податкової служби України, органи Державної митної служби України, органи державної контрольно-ревізійної служби, органи державного казначейства, органи Антимонопольного комітету України, установи Національного банку України, інші органи державної виконавчої влади, Конституційний суд України, Верховна Рада України.

Методичне керівництво виробничою практикою здійснюють викладачі кафедри та керівники на базових місцях.

Розділ 1.

Мета і завдання виробничої практики

Виробнича практика в органах місцевого самоврядування, районних і обласних представницьких органах, органах місцевої державної адміністрації, органах Державної податкової служби України, органах Державної митної служби України, інших органах державної виконавчої влади спрямована на ознайомлення студентів із системою та структурою цих органів, їхньою компетенцією, призначенням, основними формами і методами діяльності.

Мета практики – закріплення набутих знань із конституційного права України, адміністративного права, фінансового права, виявлення прогалин у своїй теоретичній підготовці, набуття стимулів для підвищення власної активності в наступних аудиторних заняттях.

Завданням практики є закріплення теоретичних знань, отриманих під час навчання на юридичному факультеті, і набуття практичних навиків роботи зі спеціальності

Для досягнення цієї мети студенти зобов'язані повторити, а в окремих випадках і вивчити нормативний матеріал, який регламентує організацію і діяльність органів місцевого самоврядування, районних і обласних представницьких органів, органів місцевої державної адміністрації, органів Державної податкової служби України, органів Державної митної служби України, інших органів державної виконавчої влади, ознайомитися з діяльністю відповідних баз практики, навчитися самостійно складати документи.

Розділ 2.

Організація проведення практики.

Керівництво практикою забезпечують кафедри конституційного права та кафедри адміністративного та фінансового права. Вони організують практику на базових місцях.

На початку практики студенти отримують інструктаж з охорони праці, наказ керівника вищого навчального закладу про проведення практики, здійснюється розподіл по конкретних органах місцевого самоврядування, районних і обласних представницьких органах, органах місцевої державної адміністрації, органах Державної податкової служби України, органах Державної митної служби України, інших органах державної виконавчої влади за участю представників базових місць практики, які ознайомлюють студентів з тривалістю робочого часу під час проходження практики та правилами внутрішнього трудового розпорядку конкретної установи.

Керівники практики від кафедр постійно контролюють проходження практики студентами на місцях, перебуваючи у відповідному регіоні протягом всього терміну практики.

Безпосередньо на базових місцях порядок проходження практики визначається керівником практики за місцем її проходження. Як правило керівником відповідного органу.

Розділ 3. Зміст практики

3.1. Порядок проходження та зміст практики.

3.1.1. В результаті проходження практики в органах місцевого самоврядування студент повинен:

Знати: систему і принципи побудови місцевих рад, органів державної виконавчої влади, їхню структуру, форми і методи діяльності, організацію роботи виконавчих органів, права і обов'язки посадових осіб.

Вміти: працювати над зібраними матеріалами, робити узагальнення, висновки, пропозиції, акуратно й логічно викладати їх у звіті, а також використовувати одержані матеріали в подальшій курсових та дипломній роботах.

Набути навиків: складати окремі документи, аналізувати протоколи та рішення сесій місцевих Рад, інші акти, прийняті їхніми органами, акти органів державної виконавчої влади, працювати із зверненнями громадян.

Зміст практики.

У процесі проходження практики студенти повинні:

3.1.1.1. Вивчити систему місцевого самоврядування села, селища міста

На що слід звернути увагу.

Яка структура ради. Регламент ради. Положення про структурні підрозділи. Виконавчі органи ради. Регламент виконкому. Штатні розписи. Сільський, селищний, міський голова. Громадські слухання. Органи самоорганізації населення. Особливості територіальної громада, якщо є такі; чи проходили місцеві референдуми та загальні збори громадян: по яких питаннях; чи були місцеві ініціативи.

3.1.1.2. Проаналізувати зміст Статуту територіальної громади

На що слід звернути увагу

Статут територіальної громади села, селища, міста. Зміст статуту територіальної громади. Державна реєстрація та набуття чинності статутом територіальної громади. Відмова в державній реєстрації статуту територіальної громади та порядок оскарження такої відмови. Оприлюднення статуту територіальної громади.

Символіка територіальних громад сіл, селищ, міст, районів і областей. Підняття Державного Прапора України.

3.1.1.3. Ознайомитися з формами добровільного об'єднання органів місцевого самоврядування.

На що слід звернути увагу.

Асоціації, спілки, федерації та інші форми добровільних об'єднань. Статус добровільних об'єднань органів місцевого самоврядування та їх взаємодія з органами державної влади і місцевого самоврядування. Повідомлення про намір створити (вступити в) добровільне об'єднання органів місцевого самоврядування.

Особливості відносин органів місцевого самоврядування з підприємствами, установами та організаціями в Україні. Відносини органів місцевого самоврядування з підприємствами, установами та організаціями, що перебувають у комунальній власності відповідних територіальних громад. Відносини органів місцевого самоврядування з підприємствами, установами та організаціями, що не перебувають у комунальній власності відповідних територіальних громад.

3.1.1.4. Дослідити проблеми реалізації статусу депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів

На що слід звернути увагу

Загальні засади статусу депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів. Законодавство про статус депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів. Депутат місцевої ради - повноважний представник інтересів територіальної громади, виборців свого виборчого округу. Депутат місцевої ради - повноважний і рівноправний член відповідної ради. Виникнення і строк повноважень депутата місцевої ради та сільського, селищного, міського голови. Дострокове припинення повноважень депутата місцевої ради. Зміна статусу або припинення повноважень депутата місцевої ради у зв'язку із змінами в адміністративно-територіальному устрої України. Дострокове припинення повноважень сільського, селищного, міського голови. Поєднання депутатської діяльності з виконанням виробничих або службових обов'язків. Несумісність статусу депутата місцевої ради з деякими посадами та видами діяльності.

Несумісність статусу сільського, селищного, міського голови з деякими посадами та видами діяльності. Депутатська етика. Депутатське посвідчення та нагрудний знак депутата місцевої ради.

Діяльність депутата місцевої ради у виборчому окрузі. Обов'язки депутата місцевої ради у виборчому окрузі. Права депутата місцевої ради у виборчому окрузі.

Індивідуальні та колективні форми реалізації депутатом місцевої ради своїх повноважень у виборчому окрузі. Розгляд депутатом місцевої ради пропозицій, заяв і скарг громадян. Депутатське звернення. Право депутата місцевої ради на невідкладний прийом та на одержання необхідної інформації. Право депутата місцевої ради вимагати усунення порушення законності. Звіти депутата місцевої ради перед виборцями та зустрічі з ними. Доручення виборців.

Повноваження депутата місцевої ради у раді. Обов'язки депутата місцевої ради у раді та її органах. Права депутата місцевої ради у раді та її органах.

Сесійні та позасесійні форми роботи депутата місцевої ради у раді та її органах. Участь депутата в сесіях місцевої ради та засіданнях її органів. Депутатський запит і депутатське запитання. Порядок розгляду депутатського запиту. Пропозиції і зауваження, висловлені депутатами місцевої ради на сесіях ради. Право депутата місцевої ради порушувати питання про перевірку діяльності виконавчих органів ради, місцевих державних адміністрацій, підприємств, установ і організацій, незалежно від форм власності, брати участь у здійсненні контролю за виконанням рішень ради. Депутатські групи. Порядок утворення депутатських груп. Депутатські фракції. Права депутатських фракцій. Участь депутата місцевої ради в роботі інших органів місцевого самоврядування.

Основні гарантії депутатської діяльності. Непорушність повноважень депутата місцевої ради. Забезпечення умов для їх здійснення. Звільнення депутата місцевої ради від виробничих або службових обов'язків для виконання депутатських повноважень. Охорона трудових та інших прав депутата місцевої ради. Право депутата місцевої ради на безплатний проїзд. Надання депутату місцевої ради інформаційної та юридичної допомоги.

Відкликання депутата місцевої ради. Підстави для відкликання депутата місцевої ради. Пропозиції про відкликання депутата місцевої ради. Розгляд питання про відкликання депутата місцевої ради територіальною виборчою комісією. Збирання підписів на підтримку пропозиції про відкликання депутата місцевої ради. Призначення голосування пропозиції про відкликання депутата місцевої ради. Організація підготовки і проведення голосування пропозиції про відкликання депутата місцевої ради. Бюлетень для голосування пропозиції про відкликання депутата місцевої ради. Форми протоколів про результати голосування та списку виборців. Особливості проведення голосування пропозиції про відкликання депутата місцевої ради і встановлення його результатів. Оскарження рішень виборчої комісії. Повторне порушення питання про відкликання депутата місцевої ради. Гарантії прав депутата місцевої ради при розгляді питання про його відкликання. Витрати, пов'язані з підготовкою і проведенням голосування пропозиції про відкликання депутата місцевої ради.

Особливості реалізації повноважень сільського, селищного, міського голови. Повноваження сільського, селищного, міського голови. Керівництво апаратом

ради та її виконавчого комітету. Формування виконавчого комітету, апарату ради та інших виконавчих органів ради. Участь у діяльності ради. Оприлюднення актів сільської, селищної, міської ради та виконавчого комітету ради сільським, селищним, міським головою. Оприлюднення актів виконавчого комітету ради сільським, селищним, міським головою. Участь у роботі виконавчих органів ради. Скликання загальних зборів громадян за місцем проживання. Доручення виборців. Розгляд звернень та особистий прийом виборців. Реалізація повноважень сільського, селищного, міського голови під час виборів та референдумів. Забезпечення виконання рішень ради, виконавчого комітету, місцевого референдуму. Розпорядження бюджетними та позабюджетними цільовими коштами. Представництво територіальної громади, ради та її виконавчого комітету. Розпорядження сільського, селищного, міського голови. Відповідальність сільського, селищного, міського голови за здійснення наданих йому Кодексом повноважень. Тимчасове виконання повноважень сільського, селищного, міського голови.

Соціальні гарантії сільського, селищного, міського голови. Працевлаштування сільського, селищного, міського голови. Захист трудових прав сільського, селищного, міського голови. Оплата праці сільського, селищного, міського голови.

[3.1.1.5. Вивчити організаційно-правову основу діяльності органів місцевого самоврядування](#)

[На що слід звернути увагу](#)

Організація діяльності рад, їх органів та посадових осіб. Порядок формування рад. Умови правомочності рад. Строк повноважень рад. Сесійна форма роботи ради. Порядок скликання сесій ради. Відкриття і проведення сесії ради. Регламент ради та положення про постійні комісії ради. Постійні комісії ради. Повноваження постійних комісій ради. Голова постійної комісії ради. Принципи діяльності постійних комісій ради. Організація роботи постійних комісій ради та їх рішення. Тимчасові контрольні комісії ради. Секретар сільської, селищної, міської ради.

Повноваження сільських, селищних, міських рад. Загальна компетенція сільських, селищних, міських рад. Виключна компетенція сільських, селищних, міських рад.

Особливості організації та діяльності виконавчого комітету сільської, селищної, міської, районної у місті ради. Виконавчий комітет сільської, селищної, міської, районної у місті ради. Порядок формування виконавчого комітету ради. Обмеження сумісності діяльності посадових осіб, які входять до складу виконавчого комітету ради. Підзвітність і підконтрольність виконавчого комітету. Повноваження виконавчого комітету сільської, селищної, міської, районної у місті ради. Розмежування повноважень між виконавчим комітетом ради, спеціально уповноважених виконавчими органами ради та сільським, селищним, міським головою. Організація роботи виконавчого комітету сільської, селищної, міської, районної у місті ради.

Спеціально уповноважений виконавчий орган сільської, селищної, міської, районної в місті ради. Спеціально уповноважений виконавчий орган сільської, селищної, районної, районної в місті, міської, обласної ради. Взаємодія спеціально уповноваженого виконавчого органу ради з іншими радами, їх виконавчими органами, органами їх виконавчого апарату, з центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами влади Автономної Республіки Крим, а також з відповідними органами інших держав. Статус Відділу (Управління) як спеціально уповноваженого органу сільської, селищної, районної в місті ради. Керівник Відділу. Склад Відділу і затвердження Положення про нього. Типові повноваження Відділу сільської, селищної, міської, районної у місті (у разі її утворення) ради. Права Відділу (Управління) ради.

Особливості організації та діяльності районних та обласних рад, їх органів та посадових осіб. Сфера діяльності районних та обласних рад. Співпраця районних, обласних рад з організаціями, підприємствами, установами. Загальна компетенція районних, обласних рад. Питання, які вирішуються районними і обласними радами виключно на їх пленарних засіданнях. Особливості повноважень районних у містах рад та їх виконавчих органів. Статус голови районної, обласної, районної у місті ради. Повноваження голови районної, обласної, районної у місті ради. Заступник голови районної, обласної, районної у місті ради. Президія (колегія) районної, обласної ради. Виконавчий апарат районної, обласної ради.

Управління як спеціально уповноважений орган виконавчого апарату районної, обласної ради. Статус Управління. Керівник Управління. Дорадчі органи Управління. Склад Управління і затвердження Положення про нього. Типові повноваження Управління. Права Управління.

Акти органів та посадових осіб місцевого самоврядування. Акти органів та посадових осіб місцевого самоврядування. Акти ради. Акти виконавчого комітету ради. Акти сільського, селищного, міського голови, голови районної у місті, районної, обласної ради. Акти спеціально уповноваженого виконавчого органу сільської, селищної, міської, районної в місті ради та спеціально уповноваженого органу виконавчого апарату районної, обласної ради. Визнання актів органів та посадових осіб місцевого самоврядування незаконними. Порядок доведення актів органів та посадових осіб місцевого самоврядування до відома населення.

[3.1.1.6. Ознайомитися з основними проблемами делегування повноважень у сфері місцевого самоврядування](#)

[На що слід звернути увагу](#)

Основні засади делегування повноважень у сфері місцевого самоврядування. Мета та форми делегування повноважень у сфері місцевого самоврядування. Принципи делегування повноважень. Суб'єкти права делегування повноважень. Акти, на основі яких відбувається делегування повноважень. Умови делегування окремих повноважень органів виконавчої влади органам місцевого самоврядування. Умови делегування окремих повноважень органів місцевого самоврядування. Делегування повноважень районних і обласних рад відповідним

місцевим державним адміністраціям. Повноваження центральних органів виконавчої влади, які можуть бути делеговані обласним радам. Повноваження центральних органів виконавчої влади, які можуть бути делеговані районним радам та міським радам міст обласного значення. Делегування повноважень сільської, селищної, міської, районної у місті (у разі її створення) ради органам самоорганізації населення.

Порядок делегування повноважень органів виконавчої влади та їх виконання органами місцевого самоврядування. Прийняття рішення про делегування окремих повноважень органів виконавчої влади. Внесення до Верховної Ради України пропозицій щодо делегування окремих повноважень органів виконавчої влади. Передача органам місцевого самоврядування матеріальних засобів, необхідних для виконання делегованих їм окремих повноважень органів виконавчої влади. Передача органам місцевого самоврядування фінансових засобів, необхідних для виконання делегованих їм окремих повноважень органів виконавчої влади. Виконання органами місцевого самоврядування делегованих їм окремих повноважень органів виконавчої влади. Акти органів місцевого самоврядування з питань виконання окремих повноважень органів виконавчої влади. Припинення виконання органами місцевого самоврядування делегованих їм окремих повноважень органів виконавчої влади. Заборона прийняття радою рішення про відмову виконання окремих повноважень виконавчої влади. Вилучення в органів місцевого самоврядування окремих повноважень органів виконавчої влади. Сприяння органам місцевого самоврядування у виконанні ними окремих повноважень органів виконавчої влади.

Порядок делегування та виконання окремих повноважень органу місцевого самоврядування іншому органу місцевого самоврядування. Прийняття рішення про делегування окремих повноважень органів місцевого самоврядування. Передача матеріальних засобів, необхідних для виконання делегованих повноважень органу місцевого самоврядування. Передача фінансових засобів, необхідних для виконання делегованих повноважень органу місцевого самоврядування. Виконання окремих повноважень органу місцевого самоврядування, що делегуються. Припинення виконання окремих повноважень органу місцевого самоврядування, що делегуються.

Контроль за виконанням делегованих повноважень. Здійснення контролю за виконанням органами місцевого самоврядування окремих повноважень органів виконавчої влади. Здійснення контролю за виконанням окремих повноважень органу місцевого самоврядування, що делегуються.

[3.1.1.7. Ознайомитися з основними проблемами формування та особливості діяльності органів самоорганізації населення](#)

[На що слід звернути увагу](#)

Загальні діяльності органів самоорганізації населення. Правова природа та основні завдання органу самоорганізації населення. Законодавство про органи самоорганізації населення. Принципи організації та діяльності органу самоорганізації населення. Право жителів обирати та бути обраними до органу

самоорганізації населення. Територія, в межах якої діє орган самоорганізації населення.

Порядок ініціювання створення органу самоорганізації населення. Порядок надання дозволу на створення органу самоорганізації населення. Порядок обрання органу самоорганізації населення. Строк повноважень органу самоорганізації населення. Положення про орган самоорганізації населення. Легалізація органу самоорганізації населення. Перевірка відомостей що містяться в поданих на реєстрацію документах, та відмова в реєстрації. Внесення змін до Положення про орган самоорганізації населення. Легалізація заснування органу самоорганізації населення шляхом повідомлення.

Повноваження органів самоорганізації населення. Власні повноваження органу самоорганізації населення. Делеговані повноваження органу самоорганізації населення.

Фінансово-економічна основа діяльності органу самоорганізації населення. Фінансова основа діяльності органів самоорганізації населення. Матеріальна основа діяльності органів самоорганізації населення.

Організація діяльності органу самоорганізації населення. Гласність роботи і підзвітність органів самоорганізації населення. Організація роботи органу самоорганізації населення. Рішення органу самоорганізації населення. Правовий статус членів органу самоорганізації населення. Повноваження керівника органу самоорганізації населення. Повноваження секретаря органу самоорганізації населення. Господарська діяльність органів самоорганізації населення.

Забезпечення реалізації повноважень органів самоорганізації населення та законодавства України щодо органів самоорганізації населення. Контроль за фінансовою та господарською діяльністю органу самоорганізації населення. Дострокове припинення повноважень органу самоорганізації населення. Порядок припинення діяльності органу самоорганізації населення.

Гарантії діяльності та відповідальність за порушення законодавства про органи самоорганізації населення. Гарантії діяльності органу самоорганізації населення.

[3.1.1.8. Знайти особливості організації та проходження служби в органах місцевого самоврядування та в їх апараті](#)

[На що слід звернути увагу](#)

Загальні засади організації служби в органах місцевого самоврядування та в їх апараті. Право на службу в органах місцевого самоврядування та в їх апараті. Основні принципи служби в органах місцевого самоврядування та в їх апараті. Посади в органах місцевого самоврядування та в їх апараті. Особливості законодавчого регулювання служби в органах місцевого самоврядування та в їх апараті. Державна політика щодо служби в органах місцевого самоврядування та в їх апараті.

Правовий статус посадових осіб місцевого самоврядування. Правове регулювання статусу посадових осіб місцевого самоврядування. Основні

обов'язки посадових осіб місцевого самоврядування. Основні права посадових осіб місцевого самоврядування.

Проходження служби в органах місцевого самоврядування та службова кар'єра. Прийняття на службу в органи місцевого самоврядування.

Правовий статус посадових осіб місцевого самоврядування. Правове регулювання статусу посадових осіб місцевого самоврядування. Основні обов'язки посадових осіб місцевого самоврядування.

Проходження служби в органах місцевого самоврядування та службова кар'єра. Прийняття на службу в органи місцевого самоврядування. Присяга посадових осіб місцевого самоврядування. Обмеження, пов'язані з прийняттям на службу в органи місцевого самоврядування та проходженням служби. Декларування доходів посадових осіб місцевого самоврядування. Класифікація посад в органах місцевого самоврядування. Ранги посадових осіб місцевого самоврядування. Кадровий резерв служби в органах місцевого самоврядування. Атестація посадових осіб місцевого самоврядування. Граничний вік перебування на службі в органах місцевого самоврядування. Інші питання проходження служби в органах місцевого самоврядування.

Припинення служби в органах місцевого самоврядування. Підстави припинення служби в органах місцевого самоврядування.

Матеріальне та соціально-побутове забезпечення посадових осіб місцевого самоврядування. Оплата праці, пенсійне та соціально-побутове забезпечення посадових осіб місцевого самоврядування. Обчислення стажу служби в органах місцевого самоврядування.

Індивідуальні завдання практиканту даються керівником практики. Вони можуть бути пов'язані з науковою студентською роботою або впливати з інтересів базового місця практики.

3.2.1. В результаті проходження практики в місцевих органах виконавчої влади (районних та обласних державних адміністраціях; районних та обласних управліннях юстиції) студент повинен:

Знати: систему і принципи побудови районних та обласних державних адміністрацій, їхню структуру, форми і методи діяльності, організацію роботи їх структурних підрозділів, статус посадових осіб.

Вміти: працювати над зібраними матеріалами, робити узагальнення, висновки, пропозиції, акуратно й логічно викладати їх у звіті, а також використовувати одержані матеріали в подальшій курсових та дипломній роботах.

Набути навиків: складати окремі документи, аналізувати протоколи та рішення сесій місцевих Рад, інші акти, прийняті їхніми органами, акти органів державної виконавчої влади, працювати із зверненнями громадян.

Зміст практики.

У процесі проходження практики студенти повинні:

3.2.1.1. Вивчити правовий статус районних та обласних державних адміністрацій; районних та обласних управлінь юстиції

На що слід звернути увагу

Яка структура ради. Регламент ради. Положення про структурні підрозділи. Виконавчі органи ради. Регламент виконкому. Штатні розписи. Сільський, селищний, міський голова. Громадські слухання. Органи самоорганізації населення. Особливості територіальної громади, якщо є такі; чи проходили місцеві референдуми та загальні збори громадян: по яких питаннях; чи були місцеві ініціативи.

3.2.1.2. Проаналізувати зміст Статуту територіальної громади

На що слід звернути увагу

Статут територіальної громади села, селища, міста. Зміст статуту територіальної громади. Державна реєстрація та набуття чинності статутом територіальної громади. Відмова в державній реєстрації статуту територіальної громади та порядок оскарження такої відмови. Оприлюднення статуту територіальної громади.

Символіка територіальних громад сіл, селищ, міст, районів і областей. Підняття Державного Прапора України.

3.2.1.3. Ознайомитися з формами добровільного об'єднання органів місцевого самоврядування

На що слід звернути увагу

Асоціації, спілки, федерації та інші форми добровільних об'єднань. Статус добровільних об'єднань органів місцевого самоврядування та їх взаємодія з органами державної влади і місцевого самоврядування. Повідомлення про намір створити (вступити в) добровільне об'єднання органів місцевого самоврядування.

Особливості відносин органів місцевого самоврядування з підприємствами, установами та організаціями в Україні. Відносини органів місцевого самоврядування з підприємствами, установами та організаціями, що перебувають у комунальній власності відповідних територіальних громад. Відносини органів місцевого самоврядування з підприємствами, установами та організаціями, що не перебувають у комунальній власності відповідних територіальних громад.

3.1.2.4. Дослідити проблеми реалізації статусу депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів

На що слід звернути увагу

Загальні засади статусу депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів. Законодавство про статус депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів. Депутат місцевої ради - повноважний представник інтересів територіальної громади, виборців свого виборчого округу. Депутат місцевої ради - повноважний і рівноправний член відповідної ради. Виникнення і строк повноважень депутата місцевої ради та сільського, селищного, міського голови. Дострокове припинення повноважень депутата місцевої ради. Зміна статусу або припинення повноважень депутата місцевої ради у зв'язку із змінами в адміністративно-територіальному устрої України. Дострокове припинення повноважень сільського, селищного, міського голови. Поєднання депутатської діяльності з виконанням виробничих або службових обов'язків. Несумісність статусу депутата місцевої ради з деякими посадами та видами діяльності. Несумісність статусу сільського, селищного, міського голови з деякими посадами та видами діяльності. Депутатська етика. Депутатське посвідчення та нагрудний знак депутата місцевої ради.

Діяльність депутата місцевої ради у виборчому окрузі. Обов'язки депутата місцевої ради у виборчому окрузі. Права депутата місцевої ради у виборчому окрузі.

Індивідуальні та колективні форми реалізації депутатом місцевої ради своїх повноважень у виборчому окрузі. Розгляд депутатом місцевої ради пропозицій, заяв і скарг громадян. Депутатське звернення. Право депутата місцевої ради на невідкладний прийом та на одержання необхідної інформації. Право депутата місцевої ради вимагати усунення порушення законності. Звіти депутата місцевої ради перед виборцями та зустрічі з ними. Доручення виборців.

Повноваження депутата місцевої ради у раді. Обов'язки депутата місцевої ради у раді та її органах. Права депутата місцевої ради у раді та її органах.

Сесійні та позасесійні форми роботи депутата місцевої ради у раді та її органах. Участь депутата в сесіях місцевої ради та засіданнях її органів. Депутатський запит і депутатське запитання. Порядок розгляду депутатського запиту. Пропозиції і зауваження, висловлені депутатами місцевої ради на сесіях ради. Право депутата місцевої ради порушувати питання про перевірку діяльності виконавчих органів ради, місцевих державних адміністрацій, підприємств, установ і організацій, незалежно від форм власності, брати участь у здійсненні контролю за виконанням рішень ради. Депутатські групи. Порядок утворення депутатських груп. Депутатські фракції. Права депутатських фракцій. Участь депутата місцевої ради в роботі інших органів місцевого самоврядування.

Основні гарантії депутатської діяльності. Непорушність повноважень депутата місцевої ради. Забезпечення умов для їх здійснення. Звільнення депутата місцевої ради від виробничих або службових обов'язків для виконання депутатських повноважень. Охорона трудових та інших прав депутата місцевої

ради. Право депутата місцевої ради на безплатний проїзд. Надання депутату місцевої ради інформаційної та юридичної допомоги.

Відкликання депутата місцевої ради. Підстави для відкликання депутата місцевої ради. Пропозиції про відкликання депутата місцевої ради. Розгляд питання про відкликання депутата місцевої ради територіальною виборчою комісією. Збирання підписів на підтримку пропозиції про відкликання депутата місцевої ради. Призначення голосування пропозиції про відкликання депутата місцевої ради. Організація підготовки і проведення голосування пропозиції про відкликання депутата місцевої ради. Бюлетень для голосування пропозиції про відкликання депутата місцевої ради. Форми протоколів про результати голосування та списку виборців. Особливості проведення голосування пропозиції про відкликання депутата місцевої ради і встановлення його результатів. Оскарження рішень виборчої комісії. Повторне порушення питання про відкликання депутата місцевої ради. Гарантії прав депутата місцевої ради при розгляді питання про його відкликання. Витрати, пов'язані з підготовкою і проведенням голосування пропозиції про відкликання депутата місцевої ради.

Особливості реалізації повноважень сільського, селищного, міського голови. Повноваження сільського, селищного, міського голови. Керівництво апаратом ради та її виконавчого комітету. Формування виконавчого комітету, апарату ради та інших виконавчих органів ради. Участь у діяльності ради. Оприлюднення актів сільської, селищної, міської ради та виконавчого комітету ради сільським, селищним, міським головою. Оприлюднення актів виконавчого комітету ради сільським, селищним, міським головою. Участь у роботі виконавчих органів ради. Скликання загальних зборів громадян за місцем проживання. Доручення виборців. Розгляд звернень та особистий прийом виборців. Реалізація повноважень сільського, селищного, міського голови під час виборів та референдумів. Забезпечення виконання рішень ради, виконавчого комітету, місцевого референдуму. Розпорядження бюджетними та позабюджетними цільовими коштами. Представництво територіальної громади, ради та її виконавчого комітету. Розпорядження сільського, селищного, міського голови. Відповідальність сільського, селищного, міського голови за здійснення наданих йому Кодексом повноважень. Тимчасове виконання повноважень сільського, селищного, міського голови.

Соціальні гарантії сільського, селищного, міського голови. Працевлаштування сільського, селищного, міського голови. Захист трудових прав сільського, селищного, міського голови. Оплата праці сільського, селищного, міського голови.

[3.1.2.5. Вивчити організаційно-правову основу діяльності органів місцевого самоврядування](#)

[На що слід звернути увагу](#)

Організація діяльності рад, їх органів та посадових осіб. Порядок формування рад. Умови правомочності рад. Строк повноважень рад. Сесійна форма роботи ради. Порядок скликання сесій ради. Відкриття і проведення сесії

ради. Регламент ради та положення про постійні комісії ради. Постійні комісії ради. Повноваження постійних комісій ради. Голова постійної комісії ради. Принципи діяльності постійних комісій ради. Організація роботи постійних комісій ради та їх рішення. Тимчасові контрольні комісії ради. Секретар сільської, селищної, міської ради.

Повноваження сільських, селищних, міських рад. Загальна компетенція сільських, селищних, міських рад. Виключна компетенція сільських, селищних, міських рад.

Особливості організації та діяльності виконавчого комітету сільської, селищної, міської, районної у місті ради. Виконавчий комітет сільської, селищної, міської, районної у місті ради. Порядок формування виконавчого комітету ради. Обмеження сумісності діяльності посадових осіб, які входять до складу виконавчого комітету ради. Підзвітність і підконтрольність виконавчого комітету. Повноваження виконавчого комітету сільської, селищної, міської, районної у місті ради. Розмежування повноважень між виконавчим комітетом ради, спеціально уповноважених виконавчими органами ради та сільським, селищним, міським головою. Організація роботи виконавчого комітету сільської, селищної, міської, районної у місті ради.

Спеціально уповноважений виконавчий орган сільської, селищної, міської, районної в місті ради. Спеціально уповноважений виконавчий орган сільської, селищної, районної, районної в місті, міської, обласної ради. Взаємодія спеціально уповноваженого виконавчого органу ради з іншими радами, їх виконавчими органами, органами їх виконавчого апарату, з центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами влади Автономної Республіки Крим, а також з відповідними органами інших держав. Статус Відділу (Управління) як спеціально уповноваженого органу сільської, селищної, районної в місті ради. Керівник Відділу. Склад Відділу і затвердження Положення про нього. Типові повноваження Відділу сільської, селищної, міської, районної у місті (у разі її утворення) ради. Права Відділу (Управління) ради.

Особливості організації та діяльності районних та обласних рад, їх органів та посадових осіб. Сфера діяльності районних та обласних рад. Співпраця районних, обласних рад з організаціями, підприємствами, установами. Загальна компетенція районних, обласних рад. Питання, які вирішуються районними і обласними радами виключно на їх пленарних засіданнях. Особливості повноважень районних у містах рад та їх виконавчих органів. Статус голови районної, обласної, районної у місті ради. Повноваження голови районної, обласної, районної у місті ради. Заступник голови районної, обласної, районної у місті ради. Президія (колегія) районної, обласної ради. Виконавчий апарат районної, обласної ради.

Управління як спеціально уповноважений орган виконавчого апарату районної, обласної ради. Статус Управління. Керівник Управління. Дорадчі органи Управління. Склад Управління і затвердження Положення про нього. Типові повноваження Управління. Права Управління.

Акти органів та посадових осіб місцевого самоврядування. Акти органів та посадових осіб місцевого самоврядування. Акти ради. Акти виконавчого комітету ради. Акти сільського, селищного, міського голови, голови районної у місті,

районної, обласної ради. Акти спеціально уповноваженого виконавчого органу сільської, селищної, міської, районної в місті ради та спеціально уповноваженого органу виконавчого апарату районної, обласної ради. Визнання актів органів та посадових осіб місцевого самоврядування незаконними. Порядок доведення актів органів та посадових осіб місцевого самоврядування до відома населення.

3.2.1.6. Ознайомитися з основними проблемами делегування повноважень у сфері місцевого самоврядування

На що слід звернути увагу

Основні засади делегування повноважень у сфері місцевого самоврядування. Мета та форми делегування повноважень у сфері місцевого самоврядування. Принципи делегування повноважень. Суб'єкти права делегування повноважень. Акти, на основі яких відбувається делегування повноважень. Умови делегування окремих повноважень органів виконавчої влади органам місцевого самоврядування. Умови делегування окремих повноважень органів місцевого самоврядування. Делегування повноважень районних і обласних рад відповідним місцевим державним адміністраціям. Повноваження центральних органів виконавчої влади, які можуть бути делеговані обласним радам. Повноваження центральних органів виконавчої влади, які можуть бути делеговані районним радам та міським радам міст обласного значення. Делегування повноважень сільської, селищної, міської, районної у місті (у разі її створення) ради органам самоорганізації населення.

Порядок делегування повноважень органів виконавчої влади та їх виконання органами місцевого самоврядування. Прийняття рішення про делегування окремих повноважень органів виконавчої влади. Внесення до Верховної Ради України пропозицій щодо делегування окремих повноважень органів виконавчої влади. Передача органам місцевого самоврядування матеріальних засобів, необхідних для виконання делегованих їм окремих повноважень органів виконавчої влади. Передача органам місцевого самоврядування фінансових засобів, необхідних для виконання делегованих їм окремих повноважень органів виконавчої влади. Виконання органами місцевого самоврядування делегованих їм окремих повноважень органів виконавчої влади. Акти органів місцевого самоврядування з питань виконання окремих повноважень органів виконавчої влади. Припинення виконання органами місцевого самоврядування делегованих їм окремих повноважень органів виконавчої влади. Заборона прийняття радою рішення про відмову виконання окремих повноважень виконавчої влади. Вилучення в органів місцевого самоврядування окремих повноважень органів виконавчої влади. Сприяння органам місцевого самоврядування у виконанні ними окремих повноважень органів виконавчої влади.

Порядок делегування та виконання окремих повноважень органу місцевого самоврядування іншому органу місцевого самоврядування. Прийняття рішення про делегування окремих повноважень органів місцевого самоврядування. Передача матеріальних засобів, необхідних для виконання делегованих повноважень органу місцевого самоврядування. Передача фінансових засобів,

необхідних для виконання делегованих повноважень органу місцевого самоврядування. Виконання окремих повноважень органу місцевого самоврядування, що делегуються. Припинення виконання окремих повноважень органу місцевого самоврядування, що делегуються.

Контроль за виконанням делегованих повноважень. Здійснення контролю за виконанням органами місцевого самоврядування окремих повноважень органів виконавчої влади. Здійснення контролю за виконанням окремих повноважень органу місцевого самоврядування, що делегуються.

3.2.1.7. Ознайомитися з основними проблемами формування та особливості діяльності органів самоорганізації населення

На що слід звернути увагу

Загальні діяльності органів самоорганізації населення. Правова природа та основні завдання органу самоорганізації населення. Законодавство про органи самоорганізації населення. Принципи організації та діяльності органу самоорганізації населення. Право жителів обирати та бути обраними до органу самоорганізації населення. Територія, в межах якої діє орган самоорганізації населення.

Порядок ініціювання створення органу самоорганізації населення. Порядок надання дозволу на створення органу самоорганізації населення. Порядок обрання органу самоорганізації населення. Строк повноважень органу самоорганізації населення. Положення про орган самоорганізації населення. Легалізація органу самоорганізації населення. Перевірка відомостей що містяться в поданих на реєстрацію документах, та відмова в реєстрації. Внесення змін до Положення про орган самоорганізації населення. Легалізація заснування органу самоорганізації населення шляхом повідомлення.

Повноваження органів самоорганізації населення. Власні повноваження органу самоорганізації населення. Делеговані повноваження органу самоорганізації населення.

Фінансово-економічна основа діяльності органу самоорганізації населення. Фінансова основа діяльності органів самоорганізації населення. Матеріальна основа діяльності органів самоорганізації населення.

Організація діяльності органу самоорганізації населення. Гласність роботи і підзвітність органів самоорганізації населення. Організація роботи органу самоорганізації населення. Рішення органу самоорганізації населення. Правовий статус членів органу самоорганізації населення. Повноваження керівника органу самоорганізації населення. Повноваження секретаря органу самоорганізації населення. Господарська діяльність органів самоорганізації населення.

Забезпечення реалізації повноважень органів самоорганізації населення та законодавства України щодо органів самоорганізації населення. Контроль за фінансовою та господарською діяльністю органу самоорганізації населення. Дострокове припинення повноважень органу самоорганізації населення. Порядок припинення діяльності органу самоорганізації населення.

Гарантії діяльності та відповідальність за порушення законодавства про органи самоорганізації населення. Гарантії діяльності органу самоорганізації населення.

3.1.2.8. Знайти особливості організації та проходження служби в органах місцевого самоврядування та в їх апараті

На що слід звернути увагу

Загальні засади організації служби в органах місцевого самоврядування та в їх апараті. Право на службу в органах місцевого самоврядування та в їх апараті. Основні принципи служби в органах місцевого самоврядування та в їх апараті. Посади в органах місцевого самоврядування та в їх апараті. Особливості законодавчого регулювання служби в органах місцевого самоврядування та в їх апараті. Державна політика щодо служби в органах місцевого самоврядування та в їх апараті.

Правовий статус посадових осіб місцевого самоврядування. Правове регулювання статусу посадових осіб місцевого самоврядування. Основні обов'язки посадових осіб місцевого самоврядування. Основні права посадових осіб місцевого самоврядування.

Проходження служби в органах місцевого самоврядування та службова кар'єра. Прийняття на службу в органи місцевого самоврядування.

Правовий статус посадових осіб місцевого самоврядування. Правове регулювання статусу посадових осіб місцевого самоврядування. Основні обов'язки посадових осіб місцевого самоврядування.

Проходження служби в органах місцевого самоврядування та службова кар'єра. Прийняття на службу в органи місцевого самоврядування. Присяга посадових осіб місцевого самоврядування. Обмеження, пов'язані з прийняттям на службу в органи місцевого самоврядування та проходженням служби. Декларування доходів посадових осіб місцевого самоврядування. Класифікація посад в органах місцевого самоврядування. Ранги посадових осіб місцевого самоврядування. Кадровий резерв служби в органах місцевого самоврядування. Атестація посадових осіб місцевого самоврядування. Граничний вік перебування на службі в органах місцевого самоврядування. Інші питання проходження служби в органах місцевого самоврядування.

Припинення служби в органах місцевого самоврядування. Підстави припинення служби в органах місцевого самоврядування.

Матеріальне та соціально-побутове забезпечення посадових осіб місцевого самоврядування. Оплата праці, пенсійне та соціально-побутове забезпечення посадових осіб місцевого самоврядування. Обчислення стажу служби в органах місцевого самоврядування.

Індивідуальні завдання практиканту даються керівником практики. Вони можуть бути пов'язані з науковою студентською роботою або впливати з інтересів базового місця практики.

3.2.Обов'язки керівників та студентів-практикантів.

3.2.1. Керівник практики від кафедри зобов'язаний:

- ознайомити студентів з їх правами та обов'язками при проходженні практики;
- проінформувати про мету та завдання практики;
- ознайомити з програмою практики, графіком її проходження;
- ознайомити студентів з порядком оформлення матеріалів практики (заповнення щоденників, складення звітів про практику та ін.);
- систематично надавати допомогу студентам у вирішенні питань, що виникають під час проходження практики;
- вести постійний контроль за проходженням практики.

3.2.2. На місці практики студент зобов'язаний:

- перед початком практики вивчити програму виробничої практики, бути присутнім на всіх організаційно-методичних заходах і отримати необхідну консультацію у керівника практики від кафедри;
- отримати індивідуальне завдання;
- пройти інструктаж по техніці безпеки;
- оформити необхідні документи, пов'язані з виїздом на місце практики і отримати скерування;
- своєчасно прибути до місця проходження практики;
- ознайомитись із правилами внутрішнього трудового розпорядку установи, де він проходить практику та повністю їх виконувати;
- дотримуватись правил техніки безпеки за місцем проходження практики;
- точно і повністю виконати програму практики;
- у встановлений керівником строк виконувати одержані доручення та вказівки;
- акуратно і систематично робити записи у щоденнику виробничої практики про характер та результати виконання за кожен день роботи;
- проявити ініціативу та сумлінність при виконанні індивідуальних завдань належно оформляти результати проведених досліджень;
- вести збір необхідних матеріалів для написання курсової роботи;
- своєчасно захистити практику.

3.2.3. Керівник практики за місцем її проходження повинен:

- затвердити робочий план практики, котрий складено студентом-практикантом на основі програми практики з врахуванням умов і особливостей місця практики;
- здійснювати постійне керівництво практикою студента, давати необхідні вказівки та завдання, перевіряти їх виконання;
- після закінчення практики підписати щоденник та скласти характеристичну на кожного студента-практиканта; повідомляти в деканат про допущені практикантом порушення правил внутрішнього трудового розпорядку, невиконання програми практики та інші.

3.3. Індивідуальні завдання з проблем діяльності органу місцевого самоврядування

Проблема № 1.

Діяльність органів місцевого самоврядування у сфері соціально-економічного розвитку, планування та обліку у сфері будівництва та архітектури

Повноваження обласних рад у сфері соціально-економічного розвитку, планування та обліку. Повноваження обласних рад у сфері соціально-економічного розвитку. Повноваження обласних рад у сфері соціально-планування та обліку.

Повноваження районних рад у сфері соціально-економічного розвитку. Повноваження районних рад у сфері планування та обліку.

Повноваження сільських, селищних, міських рад у сфері соціально-економічного розвитку, планування та обліку. Повноваження сільських, селищних, міських рад у сфері соціально-економічного розвитку. Повноваження сільських, селищних, міських рад у сфері планування та обліку.

Повноваження обласних рад у сфері будівництва та архітектури. Повноваження районних рад у сфері будівництва та архітектури. Повноваження сільських, селищних, міських рад у сфері будівництва та архітектури.

Проблема № 2.

Діяльність органів місцевого самоврядування у сфері використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів

Основна мета діяльності обласних, районних, міських, районних у містах, селищних, сільських рад в галузі водного господарства, використання вод, охорони та відтворення водних ресурсів.

Управління обласних, районних, міських, районних у містах, селищних, сільських рад в галузі використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів.

Органи, що здійснюють муніципальне управління в галузі використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів. Основні принципи та засади управління обласних, районних, міських, районних у містах, селищних, сільських рад в галузі використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів.

Повноваження органів місцевого самоврядування у галузі управління водним господарством та контролю за використанням і охороною вод та відтворенням водних ресурсів.

Повноваження обласних і Київської міської та Севастопольської міської рад у галузі управління водним господарством та контролю за використанням і охороною вод та відтворенням водних ресурсів. Повноваження районних рад в галузі управління водним господарством та контролю за використанням і охороною та відтворенням водних ресурсів. Повноваження сільських, селищних, міських та районних у містах рад у галузі регулювання водних відносин.

Залучення сільськими, селищними, міськими радами членів територіальних громад та їх об'єднань, інших громадських формувань до здійснення заходів щодо використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів. Забезпечення сільськими, селищними, міськими радами вільного доступу членів територіальних громад та їх об'єднань, інших формувань порядку інформації про стан водних об'єктів, джерела забруднення та використання вод.

Повноваження районних та міських рад у сфері загального водокористування. Встановлення районними та міськими радами обмежень на загальне водокористування. Обов'язок районних та міських рад повідомляти населення щодо встановлюваних ними обмежень на загальне водокористування.

Повноваження обласних, Київської та Севастопольської міських рад у сфері спеціального водокористування. Повноваження обласних, Київської та Севастопольської міських рад щодо видачі дозволів на здійснення спеціального водокористування. Встановлення обласними, Київською та Севастопольською міськими радами строків спеціального водокористування.

Організаційно-економічна діяльність обласних, районних та міських рад щодо забезпечення раціонального використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів. Участь обласних, районних та міських рад в розробці та фінансуванні державних, міждержавних та регіональних програм використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів. Повноваження обласних, Київської міської та Севастопольської міської рад щодо організації спеціального водокористування та користування водними об'єктами для промислових і гідроенергетичних потреб. Повноваження органів місцевого самоврядування щодо організації водокористування та користування водними об'єктами у разі стихійного лиха, аварій, інших екстремальних ситуацій. Повноваження обласних, Київської та Севастопольської міської ради щодо проведення організаційно-економічних заходів для забезпечення раціонального використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів. Справляння обласними, Київською міською та Севастопольською міською радами зборів за спеціальне водокористування. Визначення обласними, Київською міською та Севастопольською міською радами розміру збору за використання води. Визначення обласними, Київською міською

та Севастопольською міською радами розміру збору за використання води водних об'єктів для потреб, не пов'язаних з вилученням води з водних об'єктів. Визначення обласними, Київською міською та Севастопольською міською радами розміру збору за скидання забруднюючих речовин у водні об'єкти. Частина, що зараховується до місцевих бюджетів при розподілі зборів за спеціальне водокористування води водних об'єктів загальнодержавного значення.

Повноваження обласних, районних та міських рад по здійсненню муніципального контролю за використанням, охороною та відтворенням водних ресурсів. Муніципальний контроль обласних, районних та міських рад за використанням і охороною вод та відтворенням водних ресурсів. Залучення виконавчими органами обласних, районних та міських рад до здійснення муніципального контролю за використанням і охороною вод та відтворенням водних ресурсів громадськості територіальних громад. Забезпечення обласними, районними та міськими радами проведення обов'язкової екологічної експертизи під час розміщення, проектування і будівництва нових і реконструкції діючих підприємств, споруд та інших об'єктів, пов'язаних з використанням вод.

Повноваження обласних, районних та міських рад щодо економічного регулювання раціонального використання і охорони вод, відтворення водних ресурсів. Здійснення обласними, районними, міськими радами організаційно-економічних заходів щодо забезпечення раціонального використання і охорони місцевих вод та відтворення водних ресурсів. Справляння обласними районними, міськими радами зборів за спеціальне водокористування. Запровадження обласними, районними, міськими радами обмежень прав водокористувачів. Запровадження районними та міськими радами обмежень при здійсненні членами територіальних громад права загального водокористування.

Повноваження сільських, селищних, міських рад у сфері спеціального водокористування для задоволення питних і господарсько-побутових потреб населення, для лікувальних, курортних та рекреаційних потреб. Повноваження сільських, селищних, міських рад щодо використання вод при централізованому водопостачанні населення. Повноваження сільських, селищних, міських рад щодо використання підземних вод питної якості. Повноваження сільських, селищних, міських рад по забезпеченню користування водними об'єктами в оздоровчих, рекреаційних та спортивних цілях.

Повноваження обласних, сільських, селищних, міських рад по забезпеченню спеціального водокористування водними об'єктами для потреб економіки.

Повноваження сільських, селищних, міських рад в галузі спеціального водокористування та користування водними об'єктами для потреб сільського і лісового господарства. Повноваження сільських, селищних, міських рад у сфері користування водними об'єктами для промислових і гідроенергетичних потреб. Повноваження обласних, Київської та Севастопольської міських рад у сфері користування водними об'єктами для потреб водного транспорту.

Повноваження сільських, селищних, міських рад у сфері користування водними об'єктами для протипожежних потреб.

Повноваження сільських, селищних, міських рад у сфері скидання стічних вод у водні об'єкти.

Повноваження сільських, селищних, міських рад щодо забезпечення порядку скидання стічних вод у водні об'єкти. Запровадження сільськими, селищними, міськими радами обмежень та припинення скидання стічних вод у водні об'єкти. Погодження з сільськими, селищними, міськими радами порядку захоронення забруднюючих речовин, відходів виробництва, стічних вод.

Повноваження сільських, селищних, міських рад щодо збереження водності річок і охорони їх від забруднення. Повноваження сільських, селищних, міських рад щодо збереження водності річок і охорони їх від забруднення. Повноваження сільських, селищних, міських рад щодо регулювання стоку річок, створення штучних водойм.

Повноваження обласних, районних, міських рад у сфері охорони вод. Забезпечення обласними, районними, міськими, радами режиму водоохоронних зон.

Діяльність обласних, районних, міських рад по забезпеченню режиму водоохоронних зон та прибережних захисних смуг. Здійснення обласними, районними, міськими, радами контролю за створенням водоохоронних зон і прибережних захисних смуг, а також за додержанням режиму використання їх територій. Повноваження обласних, районних, міських рад щодо забезпечення режиму обмеження господарської діяльності в прибережних захисних смугах уздовж річок, навколо водойм та на островах. Повноваження обласних, районних, міських, рад щодо забезпечення режиму господарської діяльності в прибережних захисних смугах уздовж морів, морських заток і лиманів та на островах у внутрішніх морських водах. Повноваження обласних, районних, міських рад щодо забезпечення захисного режиму в смугах відведення. Повноваження обласних, районних, міських рад щодо встановлення зон санітарної охорони водних об'єктів.

Діяльність обласних, районних, міських рад по запобіганню стихійному лихові, спричиненому шкідливою дією вод, аваріям на водних об'єктах та по ліквідації їх наслідків. Повноваження обласних, районних, міських рад по запобіганню стихійному лихові, спричиненому шкідливою дією вод, аваріям на водних об'єктах та по ліквідації їх наслідків. Обов'язок обласних, районних, міських рад інформувати населення про аварію, стихійне лихо, їх масштаби, можливе порушення екологічної безпеки та про вжиті заходи щодо ліквідації їх наслідків.

Повноваження обласних, районних, міських, районних у містах, сільських, селищних рад щодо розгляду спорів з питань використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів. Повноваження обласних, районних, міських, районних у містах, сільських, селищних рад щодо розгляду спорів з питань використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів.

Проблема №3.

Діяльність органів місцевого самоврядування у сфері охорони навколишнього природного середовища та регулювання земельних відносин

Повноваження обласних та районних рад у сфері регулювання земельних відносин. Повноваження обласних та районних рад у сфері охорони

навколишнього природного середовища. Повноваження сільських, селищних, міських рад у сфері регулювання земельних відносин. Повноваження сільських, селищних, міських рад у сфері охорони навколишнього природного середовища. Повноваження обласних та міських рад щодо встановлення лімітів використання природних ресурсів. Повноваження районних та міських рад по упередженню шкідливого фізичного впливу на навколишнє природне середовище і здоров'я людини. Повноваження районних та міських рад по упередженню радіоактивного забруднення навколишнього природного середовища і негативного впливу на здоров'я людини. Повноваження районних та міських рад щодо охорони навколишнього природного середовища від забруднення відходами. Повноваження районних та міських рад щодо забезпечення екологічної безпеки транспортних засобів. Повноваження сільських, селищних, міських рад в питаннях забезпечення екологічної безпеки при розміщенні і розвитку населених пунктів. Повноваження районних та міських рад щодо охорони рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тварин і рослин.

Повноваження обласних та міських рад щодо подолання надзвичайних екологічних ситуацій. Діяльність обласних та міських рад по запобіганню аваріям і ліквідації їх шкідливих екологічних наслідків.

Повноваження обласних, районних, міських рад щодо поводження з місцевими відходами. Загальні повноваження обласних, районних, міських рад у сфері поводження з відходами. Виключні повноваження обласних рад щодо поводження з місцевими відходами, в тому числі небезпечними. Виключні повноваження районних та міських рад щодо поводження з місцевими відходами. Повноваження обласних, районних, міських рад щодо здійснення контролю за належним поводженням з відходами. Організаційно-економічні заходи районних, міських рад щодо забезпечення утилізації відходів і зменшення обсягів їх утворення. Стягнення районними та міськими радами плати за розміщення відходів. Фінансування заходів щодо утилізації відходів та зменшення обсягів їх утворення.

Проблема №4.

Діяльність органів місцевого самоврядування у сфері охорони здоров'я

Гарантії прав членів територіальної громади на охорону здоров'я. Основні принципи діяльності обласних, районних та міських рад у сфері охорони здоров'я. Охорона здоров'я – загальний обов'язок територіальної громади, її членів, органів місцевого самоврядування.

Повноваження обласних рад у сфері охорони здоров'я. Повноваження міських рад у сфері охорони здоров'я. Повноваження сільських, селищних, міських рад у сфері охорони здоров'я. Повноваження районних, міських, районних в місті рад у сфері охорони здоров'я. Повноваження сільських, селищних рад у сфері охорони здоров'я.

Повноваження обласних, районних, міських рад щодо управління муніципальними (комунальними) закладами охорони здоров'я. Повноваження обласних, районних, міських рад для подання про припинення діяльності закладу

охорони здоров'я. Обов'язковість дотримання обласними, районними, міськими радами вимоги статті 49 Конституції України про непорушність мережі державних та комунальних закладів охорони здоров'я. Повноваження обласних, районних, міських рад щодо встановлення заборони на заняття медичною та фармацевтичною практикою в місцях життєдіяльності територіальної громади без наявності відповідної ліцензії.

Фінансування обласними, районними, міськими радами охорони здоров'я відповідних територіальних громад. Повноваження обласних, районних та міських рад щодо матеріально-технічного забезпечення сфери охорони здоров'я територіальної громади. Повноваження обласних, районних та міських рад по забезпеченню податкових та інших пільг в галузі охорони здоров'я.

Повноваження обласних, районних та міських рад по здійсненню контролю та нагляду у сфері охорони здоров'я членів територіальних громад. Вищий нагляд за додержанням законодавства про охорону здоров'я членів територіальної громади.

Повноваження обласних, районних, міських рад щодо залучення громадськості до охорони здоров'я членів територіальних громад. Повноваження обласних, районних, міських рад та муніципальних (комунальних) закладів охорони здоров'я щодо сприяння у створенні громадських консультативних або наглядових рад.

Повноваження сільських, селищних, міських рад щодо підтримання необхідного для здоров'я життєвого рівня членів територіальних громад. Повноваження сільських, селищних, міських рад щодо забезпечення захисту членів територіальних громад від негативного екологічного впливу, небезпечного для їх здоров'я. Повноваження сільських, селищних, міських рад щодо забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя місць життєдіяльності територіальних громад та здійснення муніципального санітарного нагляду. Повноваження сільських, селищних, міських рад щодо забезпечення єдиних санітарно-гігієнічних вимог в місцях життєдіяльності територіальних громад. Повноваження сільських, селищних, міських рад щодо створення сприятливих для здоров'я членів територіальних громад умов праці, навчання, побуту та відпочинку. Повноваження сільських, селищних, міських рад по запобіганню інфекційним захворюванням, небезпечним для населення. Повноваження сільських, селищних, міських рад щодо створення умов для утворення здорового способу життя членів територіальної громади.

Повноваження обласних, районних та міських рад по забезпеченню надання лікувально-профілактичної допомоги членам територіальної громади. Організація обласними, районними та міськими радами по забезпеченню органами місцевого самоврядування надання медичної допомоги в невідкладних та екстремальних ситуаціях. Повноваження обласних, районних, міських рад щодо вжиття спеціальних заходів для організації профілактики та лікування соціально небезпечних захворювань.

Повноваження обласних, районних та міських рад по забезпеченню членів територіальної громади лікарськими засобами та імунобіологічними препаратами. Повноваження обласних, районних та міських рад щодо організації виробництва лікарських засобів та імунобіологічних препаратів муніципальними

(комунальними) фармацевтичними підприємствами. Повноваження обласних, районних та міських рад щодо контролю за якістю лікарських засобів та імунобіологічних препаратів. Повноваження обласних, районних та міських рад щодо забезпечення членів територіальної громади протезною допомогою. Відповідальність за заняття медичною та фармацевтичною практикою на території муніципалітету без наявності відповідної ліцензії.

Проблема №5.

Діяльність органів місцевого самоврядування у сфері освіти

Основна мета органів місцевого самоврядування у сфері освіти. Основні завдання органів місцевого самоврядування в галузі освіти. Реалізація обласними, районними та міськими радами державної політики в галузі освіти.

Повноваження обласних, районних, міських рад по здійсненню державної політики у галузі освіти.

Повноваження районних та міських рад по управлінню освітою. Повноваження обласних та міських рад щодо акредитації закладів освіти. Повноваження районної та міської ради у сфері освіти. Повноваження районних та міських рад по управлінню освітою щодо ліцензування закладів освіти. Повноваження обласної, районної, міської ради щодо атестації дошкільних, середніх, позашкільних та професійно-технічних закладів освіти. Повноваження обласних, районних та міських рад щодо прийняття рішень обласними, районними, міськими радами про створення муніципальних (комунальних) закладів освіти. Повноваження обласних, районних та міських рад по забезпеченню медичного обслуговування у системі освіти. Повноваження обласних, районних та міських рад щодо забезпечення організації харчування в закладах освіти. Повноваження обласних, районних та міських, районних у містах рад щодо організації та забезпечення діяльності у сфері дошкільної освіти і виховання.

Забезпечення обласними, районними та міськими, районними у містах радами організації загальної середньої освіти. Створення обласними, районними та міськими, районними у містах радами навчально-виховних об'єднань, шкіл, класів з різними профілями та різними формами навчання. Надання обласними, районними та міськими, районними у містах радами додаткової підтримки обдарованим дітям.

Повноваження обласних, районних та міських рад щодо надання соціальної допомоги та реабілітації у сфері освіти. Організація обласними, районними та міськими, районними у містах радами закладів освіти для дітей, які потребують соціальної допомоги та реабілітації. Організація обласними, районними та міськими, районними у містах радами закладів освіти для осіб з вадами у фізичному чи розумовому розвитку.

Повноваження обласних, районних, міських, районних у містах рад щодо організації позашкільної освіти. Повноваження обласних, районних, міських, районних у містах рад щодо створення закладів позашкільної освіти. Забезпечення обласними, районними, міськими, районними у містах радами закладів

позашкільної освіти спортивними об'єктами, оздоровчими та культурними структурами.

Повноваження обласних, районних, міських, районних у містах рад щодо організації пофесійно-технічної освіти. Повноваження обласних, районних, міських, районних у містах рад щодо організації закладів професійно-технічної освіти. Матеріальне забезпечення обласними, районними, міськими, районними у містах радами учнів муніципальних (комунальних) закладів професійно-технічної освіти.

Повноваження обласних, районних, міських, районних у містах рад щодо організації навчання в закладах вищої освіти. Фінансування обласними, районними, міськими, районними у містах радами навчання в закладах вищої освіти. Повноваження обласних, районних, міських, районних у містах рад щодо забезпечення створення при вищих учбових закладах навчальних, наукових та виробничих структур. Повноваження обласних, районних, міських, районних у містах рад щодо сприяння здійсненню наукової діяльності у вищих учбових закладах навчальних, наукових та виробничих структур.

Повноваження обласних, районних, міських, районних у містах рад щодо забезпечення соціального захисту спеціалістів, що працюють в системі освіти. Повноваження обласних, районних, міських, районних у містах рад щодо здійснення доплат спеціалістам, які працюють в системі освіти. Повноваження обласних, районних, міських, районних у містах рад щодо забезпечення доплат обслуговуючому персоналу, який працює в системі освіти. Повноваження районних рад щодо забезпечення заходів соціального захисту педагогічних працівників, які працюють у сільській місцевості і селищах міського типу, а також пенсіонерів, які раніше працювали педагогічними працівниками в цих населених пунктах.

Проблема №6.

Діяльність органів місцевого самоврядування у сфері соціального захисту членів територіальних громад

Повноваження обласних, районних, міських рад у сфері соціального захисту членів територіальних громад.

Повноваження обласних, районних та міських рад щодо створення та організація діяльності комунальних піклувальних закладів для слабозахисених верств населення відповідних територіальних громад. Повноваження обласних, районних та міських рад щодо створення та організації соціальних їдалень та профілакторіїв. Повноваження обласних, районних та міських рад щодо організації надання інших видів матеріальної допомоги бідним. Повноваження обласних, районних та міських рад створення фонду соціального комунального житла. Повноваження обласних, районних та міських рад щодо надання обов'язкової соціальної допомоги особам, занесеним до Державного реєстру бідних. Забезпечення обласними, районними та міськими радами виплати щонедільної грошової допомоги бідним. Повноваження обласних, районних та міських рад щодо створення патронажних служб по нагляду за дітьми та підлітками, віднесеними до категорії бідних. Забезпечення обласними, районними

та міськими радами виплати щонедільної грошової допомоги дітям та підліткам, що кваліфікуються як бідні. Встановлення обласними, районними та міськими радами розмірів грошової допомоги бідним. Створення обласними, районними та міськими радами місцевих фондів підтримки бідних. Повноваження обласних, районних та міських рад щодо надання соціальної допомоги слабозахисним членам територіальної громади. Повноваження обласних, районних та міських рад щодо надання соціальної допомоги бідним та малозабезпеченим у вигляді субсидій. Створення обласними, районними та міськими радами комплексів для бідних. Повноваження обласних, районних, міських рад щодо розробки місцевих програм по подоланню бідності. Повноваження обласних, районних, міських рад по сприянню створенню наглядових рад для контролю за виконанням Програм по подоланню бідності. Склад наглядових рад.

Повноваження обласних, районних, міських рад щодо створення комунальних притулків для неповнолітніх.

Проблема №7.

Діяльність органів місцевого самоврядування у сфері культури, забезпечення зайнятості

Основні завдання обласних, районних, міських, селищних, сільських рад у сфері культури.

Повноваження обласних рад у сфері культури. Повноваження районних рад у сфері культури. Повноваження міських рад у сфері культури. Повноваження селищних та сільських рад у сфері культури.

Повноваження обласних, районних та міських рад щодо фінансування культурного розвитку територіальних громад на своїй території.

Повноваження обласних рад щодо реалізації державної та регіональної політики у бібліотечній справі. Залучення міськими, районними в містах, сільськими, селищними радами громадськості до участі в муніципальній бібліотечній справі. Забезпечення обласними, районними, міськими радами формування бібліотечних фондів. Повноваження обласних, районних, міських, районних у містах, сільських та селищних рад щодо здійснення контролю за обліком, зберіганням та використанням документів, що знаходяться в бібліотечних фондах.

Повноваження обласних, районних, міських рад щодо муніципального управління бібліотечною справою. Повноваження обласних рад щодо здійснення управління бібліотечною справою на території області. Повноваження районних та міських рад щодо управління бібліотечною справою. Повноваження обласних, районних, міських, районних у містах, сільських, селищних рад у сфері формування бібліотечних ресурсів та створення бібліотечних фондів бібліотек.

Повноваження обласних, районних, міських рад щодо забезпечення належних матеріально-технічних умов для зберігання та використання муніципальних бібліотечних фондів. Повноваження обласних, районних, міських рад щодо фінансового забезпечення муніципальних (комунальних) бібліотек.

Повноваження районних рад по забезпеченню соціальних гарантій працівників муніципальних (комунальних) бібліотек територіальних громад сіл та селищ.

Основна мета діяльності органів місцевого самоврядування у сфері забезпечення зайнятості. Основні завдання органів місцевого самоврядування у сфері забезпечення зайнятості.

Повноваження обласних, Київської міської та Севастопольської міської рад у сфері забезпечення зайнятості. Повноваження районних рад у сфері забезпечення зайнятості. Повноваження сільських, селищних, міських, районних у містах рад у сфері забезпечення зайнятості.

Проблема № 8.

Діяльність органів місцевого самоврядування у сфері інформатизації та інформаційного забезпечення

Повноваження обласних рад щодо організації інформатизаційного процесу. Повноваження районних рад щодо організації інформатизаційного процесу. Повноваження міських, районних у містах, сільських, селищних рад щодо реалізації інформатизаційного процесу.

Повноваження обласних рад щодо забезпечення фінансування формування та виконання Національної програми інформатизації. Повноваження районних та міських рад щодо забезпечення фінансування галузевих та регіональних програм з інформатизації в територіальних громадах сіл та селищ районів та в територіальних громадах міст. Фінансування програм та проектів інформатизації органів місцевого самоврядування.

Повноваження обласних, районних, міських рад щодо контролю за формуванням та виконанням програм інформатизації в територіальних громадах.

Повноваження обласних, районних, міських, районних у містах, сільських та селищних рад щодо формування і оприлюднення офіційної документованої інформації.

Повноваження районних та міських рад у сфері організації та забезпечення поширення масової інформації.

Повноваження обласних, районних, міських рад у сфері поширення правової інформації.

Повноваження обласних, районних, міських, районних у містах, сільських, селищних рад у сфері, поводження із інформацією про особу.

Проблема № 9.

Діяльність органів місцевого самоврядування у сфері охорони громадського порядку

Повноваження районних та міських рад щодо створення служби муніципальної міліції. Повноваження районних та міських рад щодо сприяння забезпеченню основної мети діяльності муніципальної міліції. Повноваження обласних, районних, міських рад по забезпеченню основних завдань муніципальної міліції. Повноваження районних та міських рад щодо забезпечення правових засад діяльності муніципальної міліції. Повноваження районних та

міських рад щодо забезпечення взаємодії муніципальної міліції з громадськими організаціями по підтримці громадського порядку. Призначення муніципальної міліції та її підпорядкованість. Присвоєння звань та рангів кадровому складу муніципальної міліції. Забезпечення професійної підготовки органів муніципальної міліції. Фінансування муніципальної міліції.

Повноваження обласних, районних, міських рад щодо створення і забезпечення діяльності служб муніципальної пожежної охорони. Забезпечення обласними, районними, міськими радами соціального захисту працівників муніципальної пожежної охорони. Забезпечення обласними, районними, міськими радами відшкодування у разі гибелі або каліцтва особового складу муніципальної пожежної охорони. Діяльність обласних, районних, міських рад по фінансовому та матеріально-технічному забезпеченню муніципальної пожежної охорони. Методичне управління діяльністю муніципальної пожежної охорони, присвоєння звань, професійна підготовка та перепідготовка кадрів для муніципальної пожежної охорони. Повноваження обласних, районних, міських рад по матеріально-технічному забезпеченню муніципальної пожежної охорони. Повноваження районних рад по фінансуванню та матеріально-технічному забезпеченню сільських пожежних команд. Повноваження обласних, районних, міських рад щодо контролю за діяльністю муніципальної пожежної охорони.

Повноваження обласних, районних та міських рад у сфері дорожнього руху. Повноваження обласних рад у сфері дорожнього руху. Повноваження районної та міської ради у сфері дорожнього руху. Повноваження селищної та сільської ради органів у сфері дорожнього руху. Повноваження районних та міських рад у сфері будівництва, реконструкції і ремонту автомобільних доріг, вулиць та залізничних переїздів. Повноваження районних та міських рад у сфері прийняття завершених робіт з будівництва, реконструкції і ремонту на автомобільних дорогах, вулицях та залізничних переїздах. Повноваження районних та міських рад щодо забезпечення належного обладнання автомобільних доріг, вулиць та залізничних переїздів об'єктами автомобільного сервісу. Повноваження районних та міських рад щодо забезпечення діяльності муніципальних автоінспекцій для організації дорожнього руху на автомобільних дорогах, вулицях та залізничних переїздах. Повноваження районних та міських рад щодо внесення змін в організацію дорожнього руху.

Фінансове забезпечення та підзвітність муніципальної автоінспекції.

Проблема № 10.

Засади матеріального та фінансового функціонування територіальної громади

Поняття матеріальної та фінансової основи місцевого самоврядування. Зміст матеріальної та фінансової основи місцевого самоврядування.

Поняття комунальної власності. Суб'єкти права комунальної власності. Об'єкти права комунальної власності. Правовий режим об'єктів комунальної власності. Склад об'єктів виключного права комунальної власності. Правовий режим об'єктів виключного права комунальної власності. Особливості приватизації об'єктів комунальної власності. Спільна власність кількох територіальних громад. Право територіальних громад, органів місцевого

самоврядування на об'єднання об'єктів комунальної власності. Права територіальної громади як власника об'єктів комунальної власності. Управління об'єктами права комунальної власності. Управління об'єктами права спільної комунальної власності.

Правовий режим природних ресурсів, що розташовані в місці життєдіяльності територіальної громади. Спільна комунальна власність територіальних громад на природні ресурси. Спільна комунальна власність територіальних громад району на природні ресурси. Спільна комунальна власність територіальних громад області на природні ресурси. Правовий режим земель, що розташовані в місці життєдіяльності територіальної громади. Правовий режим земель, що перебувають у виключній комунальній власності. Загальні положення. Поняття бюджетів місцевого самоврядування. Місцеві бюджети. Спільні місцеві бюджети. Основні принципи формування бюджетів місцевого самоврядування. Доходи бюджетів місцевого самоврядування. Видатки бюджетів місцевого самоврядування. Стадії бюджетного процесу місцевого самоврядування. Внутрішній фінансовий контроль та аудит на стадіях бюджетного процесу. Зовнішній фінансовий контроль та аудит на стадіях бюджетного процесу. Розпорядники бюджетних коштів. Повноваження розпорядника бюджетних коштів щодо виконання бюджету місцевого самоврядування. Функції розпорядників бюджетних коштів. Порядок надання коштів фізичним та юридичним особам, що не мають статусу бюджетної установи. Бюджетний період. Доступність інформації про бюджети місцевого самоврядування.

Критерії визначення розмірів бюджетів місцевого самоврядування. Мінімальні розміри бюджетів місцевого самоврядування. Норматив бюджетного забезпечення місцевого самоврядування. Види нормативів витрат бюджету на здійснення органами місцевого самоврядування делегованих державних повноважень. Порядок встановлення нормативів витрат бюджету на здійснення органами місцевого самоврядування делегованих державних повноважень. Державні соціальні стандарти. Державні соціальні гарантії. Порядок надання державних соціальних гарантій. Обов'язковість забезпечення органами місцевого самоврядування державних соціальних гарантій. Відповідальність за порушення законодавства про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії. Додаткові соціальні гарантії за рахунок коштів бюджетів місцевого самоврядування. Державна підтримка забезпечення надання державних соціальних гарантій. Шляхи державної підтримки місцевого самоврядування. Державна фінансова підтримка місцевого самоврядування з метою забезпечення. Підстави для здійснення трансфертів з Державного бюджету. Вирівнювання можливостей окремих територіальних громад. Коригуючі коефіцієнти нормативів бюджетної забезпеченості місцевого самоврядування. Порядок передачі загального обсягу фінансових ресурсів з Державного бюджету до бюджетів місцевого самоврядування. Розподіл коштів, що передаються з Державного бюджету до бюджетів місцевого самоврядування. Внесення змін до нормативів відрахувань до загальнодержавних податків та зборів та порядку надання дотацій бюджетам місцевого самоврядування. Порядок фінансування органів місцевого самоврядування у разі передачі їм державною владою нових повноважень.

Бюджетна класифікація для формування бюджетів місцевого самоврядування. Структура бюджетної класифікації для формування бюджетів місцевого самоврядування. Складові частини бюджетної класифікації для формування бюджетів місцевого самоврядування. Класифікація доходів бюджетів місцевого самоврядування. Класифікація видатків бюджетів місцевого самоврядування. Склад поточних видатків бюджетів місцевого самоврядування. Склад видатків розвитку бюджетів місцевого самоврядування. Класифікація видатків бюджетів місцевого самоврядування за типом здійснюваних повноважень. Класифікація фінансування бюджету місцевого самоврядування. Класифікація боргу місцевого самоврядування.

Складові частини бюджетів місцевого самоврядування. Загальний та спеціальний фонди бюджетів місцевого самоврядування. Загальний фонд бюджетів місцевого самоврядування. Спеціальний фонд бюджетів місцевого самоврядування. Резервний фонд бюджетів місцевого самоврядування. Дефіцит бюджетів місцевого самоврядування. Джерела фінансування дефіциту бюджетів місцевого самоврядування. Профіцит бюджетів місцевого самоврядування. Бюджетні позики бюджетам місцевого самоврядування. Запозичення до бюджетів місцевого самоврядування. Надання органом місцевого самоврядування гарантій щодо виконання боргових зобов'язань. Граничний обсяг боргу місцевого самоврядування.

Проблема № 11.

Джерела формування доходної частини бюджетів місцевого самоврядування

Формування доходної частини місцевого бюджету. Доходи загального фонду місцевого бюджету. Доходи спеціального фонду місцевого бюджету. Доходи місцевого бюджету на виконання власних повноважень. Доходи місцевого бюджету на виконання делегованих повноважень.

Формування доходної частини районного бюджету. Доходи загального фонду районного бюджету. Доходи спеціального фонду районного бюджету. Доходи районного бюджету на виконання власних повноважень. Доходи районного бюджету на виконання делегованих повноважень.

Формування доходної частини обласного бюджету. Доходи загального фонду обласного бюджету. Доходи спеціального фонду обласного бюджету. Доходи обласного бюджету на виконання власних повноважень. Доходи обласного бюджету на виконання делегованих повноважень.

Поточний бюджет та бюджет розвитку місцевого самоврядування. Надходження до поточного бюджету місцевого самоврядування. Надходження до бюджету розвитку місцевого самоврядування.

Надходження від здійснення міжбюджетних трансфертів до бюджетів місцевого самоврядування. Міжбюджетні відносини. Міжбюджетні трансферти. Трансферти, які надаються з Державного бюджету України бюджетам місцевого самоврядування. Дотація вирівнювання фінансування делегованих державних повноважень бюджетам місцевого самоврядування. Субвенція з Державного бюджету. Субвенція на компенсацію втрат доходів місцевих бюджетів на

виконання власних повноважень внаслідок наданих державою податкових пільг. Субвенції з Державного бюджету України на виконання інвестиційних проектів. Трансферти між бюджетами місцевого самоврядування. Субвенції на утримання об'єктів спільного користування чи ліквідації негативних наслідків діяльності об'єктів спільного користування. Субвенції на виконання власних повноважень бюджетів територіальних громад міст, селищ та сіл. Субвенції на виконання інвестиційних проектів з місцевих бюджетів.

Проблема № 12. **Місцеві податки і збори.**

Види місцевих податків. Повноваження місцевих рад щодо встановлення пільг у сфері місцевих податків та зборів. Перелік обов'язкових місцевих податків і зборів. Перелік необов'язкових місцевих податків і зборів. Прийняття рішення про встановлення та скасування місцевих податків і зборів. Положення про систему місцевих податків. Повернення з бюджету місцевого самоврядування зайво сплачених сум місцевих податків і зборів. Оподаткування іноземних юридичних осіб і громадян та осіб без громадянства. Відповідальність платників за сплату місцевих податків і зборів. Контроль за сплатою місцевих податків і зборів. Податок на нерухоме майно фізичних осіб. Рекламний збір. Збір за паркування автотранспорту. Ринковий збір. Збір за організацію гастролейних заходів. Збір за видачу дозволу на розміщення об'єктів торгівлі та сфери послуг. Готельний збір. Збір з торгової діяльності. Податок за використання місцевої символіки. Курортний збір. Будівельний збір.

Порядок списання та реструктуризації податкової заборгованості платників податків зі сплати місцевих податків і зборів. Реструктуризація податкової заборгованості з місцевих податків і зборів. Порядок прийняття рішення сільською, селищною, міською радою щодо списання та реструктуризації податкової заборгованості з місцевих податків та зборів. Склад рішення сільською, селищною, міською радою щодо списання та реструктуризації податкової заборгованості з місцевих податків та зборів. Відповідальність за несплату реструктурованої податкової заборгованості з місцевих податків та зборів. Розірвання контракту з керівником комунального підприємства в разі несплати реструктурованої податкової заборгованості з місцевих податків та зборів.

Проблема № 13. **Проблеми формування місцевих цільових фондів та спеціальних фондів установ та організацій, які фінансуються з бюджетів місцевого самоврядування**

Повноваження органів місцевого самоврядування щодо створення місцевих цільових фондів. Затвердження рішення про створення місцевих цільових фондів. Організаційно-правова форма місцевих цільових фондів. Статути місцевих цільових фондів. Використання коштів місцевих цільових фондів. Напрями діяльності місцевих цільових фондів. Джерела формування коштів місцевих цільових фондів. Порядок зарахування коштів підприємств до місцевих цільових

фондів. Принципи кредитування місцевих цільових фондів. Розпорядник місцевих валютних фондів. Зарахування коштів місцевих цільових фондів. Права місцевих цільових фондів. Спостережні ради місцевих цільових фондів. Компетенція спостережних рад місцевих цільових фондів. Кількість позабюджетних місцевих цільових фондів. Контроль за діяльністю місцевих цільових фондів. Відповідальність за нецільове використання коштів місцевих цільових фондів. Звітність про формування та функціонування місцевих цільових фондів. Склад звіту про виконання про формування та функціонування місцевих цільових фондів. Оприлюднення звіту місцевих цільових фондів. Ліквідація місцевого цільового фонду. Особливості формування місцевих валютних цільових фондів. Імпорт товарів за рахунок місцевих валютних фондів. Реекспорт товарів, імпортованих за рахунок місцевих валютних фондів. Взаємодія бюджетів місцевого самоврядування з місцевими підрозділами Пенсійного Фонду України та місцевих підрозділів Фонду соціального страхування України.

Спеціальний фонд установи, організації, що фінансується з бюджету місцевого самоврядування. Спеціальні доходи установи, організації, що фінансується з бюджету місцевого самоврядування. Порядок надання платних послуг установами, організаціями, що фінансується з бюджету місцевого самоврядування. Зарахування спеціальних доходів установ та організацій, що фінансуються з бюджетів місцевого самоврядування. Розпорядники спеціальних фондів установ та організацій, що фінансуються з бюджетів місцевого самоврядування. Умови, за яких бюджетні установи можуть мати спеціальні доходи. Здійснення видатків з спеціального фонду бюджетної установи, організації. Напрями використання спеціального фонду бюджетної установи, організації. Порядок здійснення видатків з спеціального фонду бюджетної установи, організації. Контроль за надходженням та використанням коштів спеціальних фондів.

Платні послуги, які можуть надаватися бюджетними установами і організаціями у сфері культурно - освітньої діяльності. Платні послуги, які можуть надаватися бюджетними установами і організаціями у сфері фізичної культури і спорту. Платні послуги, які можуть надаватися бюджетними установами і організаціями у сфері туризму та екскурсій. Платні послуги, які можуть надаватися бюджетними установами і організаціями у сфері побутових послуг. Платні послуги, які можуть надаватися бюджетними установами і організаціями у сфері транспортних послуг. Інші доходи спеціального фонду установи, організації, що фінансується з міського, районного, обласного бюджету.

Проблема № 14.

Управління об'єктами права комунальної власності

Об'єкти управління об'єктами права комунальної власності. Суб'єкти управління об'єктами права комунальної власності. Реалізація функцій управління об'єктами права комунальної власності. Функції представницьких органів місцевого самоврядування щодо управління об'єктами права комунальної власності. Функції виконавчих органів місцевого самоврядування (районних, обласних державних адміністрацій) щодо управління об'єктами права комунальної

власності. Права органів місцевого самоврядування щодо передачі комунального майна. Заборона втручання органів місцевого самоврядування в господарську діяльність підприємств. Обмеження щодо передачі комунального майна. Використання прибутку комунальних підприємств та дивідендів, нарахованих на комунальні корпоративні права. Використання дивідендів, нарахованих на комунальні корпоративні права. Вибір осіб з управління комунальною власністю. Оприлюднення інформації про проведення конкурсу. Інформація про об'єкт права комунальної власності. Умови конкурсу щодо управління комунальним майном. Додаткові умови конкурсу щодо управління комунальним майном за рішенням органу місцевого самоврядування. Реєстраційний внесок. Шляхи управління об'єктами комунальної власності. Укладання контракту з керівником комунального підприємства. Затвердження форми контракту з керівником комунального підприємства. Зобов'язання керівника комунального підприємства. Правовий статус керівника комунального підприємства. Права керівника комунального підприємства. Умови звільнення керівника комунального підприємства. Зобов'язання органу місцевого самоврядування по відношенню до керівника комунального підприємства. Контроль за роботою комунального підприємства. Звіт про підсумки роботи комунального підприємства. Оформлення договорів доручення щодо управління комунальними корпоративними правами. Контроль за виконанням функцій управління комунальними корпоративними правами, ефективним використанням комунального майна. Відповідальність за невиконання законодавства про управління об'єктами права комунальної власності. Спори, що виникають у процесі виконання функцій з управління об'єктами права комунальної власності.

Орендодавець комунального майна. Орендна плата за користування комунальним майном. Методика розрахунку та порядок використання орендної плати за користування комунальним майном. Строки внесення орендної плати за користування комунальним майном. Повноваження органів місцевого самоврядування щодо надання пільг по сплаті орендної плати за користування комунальним майном. Форми орендної плати за користування комунальним майном. Зміна розмірів орендної плати за користування комунальним майном. Порядок використання орендної плати за користування комунальним майном. Методика розрахунку і порядок використання орендної плати за користування комунальним майном. Встановлення розміру орендної плати за користування комунальним майном. Встановлення розміру річної орендної плати за цілісні майнові комплекси. Встановлення розміру річної орендної плати за окреме індивідуально визначене майно. Встановлення розміру орендної плати за нерухоме майно. Склад експлуатаційних витрат. Порядок врахування сум зайво перерахованої орендної плати. Нарахування орендної плати за суборенду комунального майна. Страхування орендованого комунального майна. Відповідальність за несвоєчасну сплату орендної плати за орендоване комунальне майно. Зарахування орендної плати за комунальне майно.

Порядок ціноутворення на рівні органів місцевого самоврядування. Регулювання цін і тарифів органами місцевого самоврядування. Тарифи на послуги підприємств комунального сектору. Повноваження органів місцевого самоврядування щодо встановлення цін та тарифів. Відповідальність за порушення

дисципліни цін та тарифів. Порядок списання необґрунтовано одержаної виручки. Контроль за дотриманням комунальних цін та тарифів.

Регулювання органами місцевого самоврядування розміру квартирної плати та плати за утримання будинків і прибудинкових територій. Повноваження органів місцевого самоврядування в встановлення квартирної плати та плати за утримання житла. Основа для встановлення квартирної плати та плати за утримання житла. Порядок встановлення плати за користування житлом та за утримання житла. Тариф на житлово-комунальні послуги. Мета введення економічно обґрунтованих планово-розрахункових тарифів на житлово-комунальні послуги. Регулювання тарифу на житлово-комунальні послуги. Типи тарифів на житлово-комунальні послуги. Соціальна норма житла. Нормативи споживання житлово-комунальних послуг. Порядок встановлення тарифів на житлово-комунальні послуги. Основні види діяльності житлово-комунальних господарств, які враховуються при визначенні тарифів. Підстави для застосування коригуючих коефіцієнтів зміни квартирної плати. Перелік робіт з утримання будинків та прибудинкових територій. Складові економічно обґрунтованих тарифів на житлово-комунальні послуги. Визначення собівартості при розрахунку економічно обґрунтованих тарифів на житлово-комунальні послуги. Склад витрат підприємств житлового господарства, пов'язаних з утриманням будинків і прибудинкових територій, що входять до квартирної плати. Визначення прибутку при формуванні тарифів за житлово-комунальні послуги. База для розрахунку прибутку підприємств житлово-комунального господарства. План розвитку об'єктів житлово-комунального господарства. Конкурсний порядок отримання підприємствами права на надання житлово-комунальних послуг. Особливості проведення конкурсу щодо вибору підприємств для надання житлово-комунальних послуг. Договір виконавчих органів місцевих рад (державної виконавчої влади) з підприємствами щодо надання житлово-комунальних послуг. Договір найму житла в будинках комунального житлового фонду. Обов'язки підприємства, що надає житлово-комунальні послуги. Права підприємства, що надає житлово-комунальні послуги.

Проблема № 14.

Здійснення комунальних замовлень для задоволення потреб територіальної громади

Комунальні потреби. Комунальне замовлення. Стадії здійснення комунального замовлення. Контрактна форма виконання комунального замовлення. Комунальні замовники. Виконавці комунального замовлення. Джерела фінансування комунального замовлення. Формування комунальних замовлень, розміщення поставок продукції для комунальних потреб і контроль за їх виконанням. Функції комунальних замовників. Оплата комунального замовлення та контроль його виконання. Відповідальність за невиконання комунальних контрактів на поставку продукції для комунальних потреб. Право комунального замовника відмови від замовлення. Спори при формуванні та виконанні комунального замовлення. Конкурсні засади виконання робіт за рахунок бюджету місцевого самоврядування. Проведення конкурсів на право виконання робіт (надання послуг) за рахунок коштів бюджету місцевого

самоврядування. Участь у конкурсі на право виконання робіт (надання послуг) за рахунок коштів бюджету місцевого самоврядування. Організаційна робота по проведенню конкурсу на право виконання робіт (надання послуг) за рахунок коштів бюджету місцевого самоврядування. Функції організатора конкурсу. Прийняття рішення конкурсним комітетом. Оголошення про проведення конкурсу. Інформація, яка має міститися в оголошенні про проведення конкурсу. Запрошення на участь у конкурсі. Конкурсна документація. Плата за отримання конкурсної документації. забезпечення рівних умов проведення конкурсу. Конкурсна пропозиція. Оцінка та зіставлення конкурсних пропозицій. Визначення переможця конкурсів. Рішення про результати конкурсу. Контракт з переможцем конкурсу. Умови, за яких конкурсні процедури не здійснюються.

Проблема № 15.

Проблеми інвестиційної діяльності органів місцевого самоврядування та запровадження та функціонування спеціального режиму інвестиційної діяльності на територіях пріоритетного розвитку

Об'єкти інвестиційної діяльності. Суб'єкти інвестиційної діяльності. Комунальні інвестиції. Порядок прийняття рішень щодо комунальних інвестицій. Комунальні інвестиції у капітальному будівництві. Експертна служба з питань інвестицій. Експертиза інвестиційних проектів. Завдання експертної служби з питань інвестицій. Участь експертної служби з питань інвестицій в врегулюванні спорів. Відносини між суб'єктами інвестиційної діяльності. Заборона втручання органів місцевого самоврядування в інвестиційну діяльність суб'єктів господарювання. Регулювання інвестиційної діяльності органами місцевого самоврядування. Форми регулювання інвестиційної діяльності органами місцевого самоврядування. Компетенція органів місцевого самоврядування в здійсненні деяких видів інвестиційної діяльності. Шляхи регулювання інвестиційної діяльності органами місцевого самоврядування. Ціноутворення в інвестиційній діяльності. Умови припинення інвестиційної діяльності.

Територія пріоритетного розвитку. Спеціальний режим інвестиційної діяльності. Мета запровадження на територіях пріоритетного розвитку спеціального режиму інвестиційної діяльності. Порядок запровадження на територіях пріоритетного розвитку спеціального режиму інвестиційної діяльності. Порядок запровадження на територіях пріоритетного розвитку спеціального режиму інвестиційної діяльності за ініціативою Президента України. Порядок запровадження на територіях пріоритетного розвитку спеціального режиму інвестиційної діяльності за ініціативою органів місцевого самоврядування. Особливості дії законодавства України на територіях пріоритетного розвитку. Органи управління територіями пріоритетного розвитку. Повноваження органів місцевого самоврядування щодо управління територіями пріоритетного розвитку. Повноваження Комітету з питань територій пріоритетного розвитку. Умови запровадження підприємницької діяльності на територіях пріоритетного розвитку. Контракт органів місцевого самоврядування з суб'єктами підприємницької діяльності щодо здійснення інвестицій. Відповідальність за неналежне виконання

контракту. Спеціальний правовий режим інвестиційної діяльності та особливості оподаткування на територіях пріоритетного розвитку.

Проблема № 16.

Зовнішньоекономічна діяльність органів місцевого самоврядування та створення вільних економічних зон

Участь органів місцевого самоврядування у зовнішньоекономічній діяльності. Види зовнішньоекономічної діяльності. Заборона втручання органів місцевого самоврядування в зовнішньоекономічну діяльність суб'єктів господарювання, створених без участі органів місцевого самоврядування. Комунальне замовлення в сфері зовнішньоекономічної діяльності. Відповідальність суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.

Спеціальні (вільні) економічні зони. Мета створення спеціальної (вільної) економічної зони. Участь органів місцевого самоврядування в створенні спеціальної (вільної) економічної зони. Прийняття рішення органом місцевого самоврядування про створення вільних економічних зон. Статус, строк і територія спеціальної (вільної) економічної зони. Законодавство, що діє на території спеціальної (вільної) економічної зони. Порядок створення спеціальної (вільної) економічної зони за ініціативою органу місцевого самоврядування. Техніко-економічне обґрунтування доцільності створення і функціонування спеціальної (вільної) економічної зони. Участь органів місцевого самоврядування в управлінні спеціальною (вільною) економічною зоною. Органи управління та державного регулювання діяльності спеціальної (вільної) економічної зони. Функції та повноваження органів місцевого самоврядування щодо управління спеціальними (вільними) економічними зонами. Порядок ліквідації спеціальної (вільної) економічної зони.

3.4. Навчальні посібники.

1. Чушенко Віталій Іванович, Заяць Ігор Ярославович. Конституційне право України: підручник / Львівський національний ун-т ім. Івана Франка / Віталій Іванович Чушенко (заг.ред.). — К. : Ін Юре; Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2007. — 485с
2. Корнієнко Микола Іванович. Муніципальне право України. Концептуальні та організаційно-правові питання: Навч. посібник для студ. вищих навч. закл. / Академія правових наук України; НДІ приватного права і підприємництва. — К. : Алерта, 2005. — 143с.
3. Авер'янов В. Б., Дерещ В. А., Ославський М. І., Писаренко Г. М., Пухтецька А. А.. Державне управління: європейські стандарти, досвід та адміністративне право / НАН України; Інститут держави і права ім. В.М.Корецького / В.Б. Авер'янов (заг.ред.). — К. : Юстиніан, 2007. — 288с
4. Воронова Лідія Костянтинівна. Фінансове право України: Підручник. — К. : Прецедент, 2006. — 440с.

3.5. Методичні рекомендації.

При проходженні практики студент зобов'язаний максимально використати всі можливості бази практики для набуття професійних навиків та поглиблення теоретичних знань. Для цього необхідно намагатися ознайомитися з різними сторонами діяльності установи, в якій студент знаходиться на практиці.

Розділ 4. Форми та методи контролю

Для організації належного контролю студенти повинні зробити в щоденнику відмітку про прибуття та вибуття з установи проходження практики. Під час проходження виробничої практики практикант повинен вести регулярно записи в щоденнику про характер та результати виконаної за кожен день роботи. Керівник практики контролює зроблені студентом у щоденнику записи.

Розділ 5 Оформлення матеріалів практики. Вимоги до звіту.

Після завершення практики студент зобов'язаний подати на кафедру:

- звіт про виробничу практику;
- щоденник практики, завірений керівником по місцю проходження практики;
- матеріали про виконання загальних та індивідуальних творчих завдань;
- характеристику.

Письмовий звіт разом з іншими документами подається на рецензування керівнику практики від навчального закладу.

У звіті повинні міститись усі матеріали (схеми, висновки та обґрунтування), які вимагаються відповідно до загальних завдань:

- дані про час і строки проходження виробничої практики, назву установи, загальну характеристику виконуваної роботи;
- характеристику структури органу, де студент проходив виробничу практику;
- підготувати список нормативних актів, які регулюють діяльність рад, їх виконавчих органів та місцевих органів державної виконавчої влади;
- вивчити структуру місцевої ради, проаналізувати питання розмежування компетенції;

- провести аналіз питань, що розглядались на сесіях місцевих рад, органів місцевого самоврядування (кількісний склад питань за окремими напрямками, – економіка, соціальний розвиток, законність, правопорядок, захист прав громадян і т. д.);
- проаналізувати роботу однієї із постійних комісій (наприклад, комісії в справах законності, прав людини);
- проаналізувати порядок підготовки питань на сесію місцевої Ради, організацію контролю за виконанням рішень Ради, порядок ведення діловодства;
- провести аналіз роботи виконавчого комітету по реалізації рішень ради та рекомендацій постійних комісій;
- провести аналіз роботи голови ради, голів постійних комісій;
- провести аналіз роботи ради та її органів із заявами, пропозиціями та скаргами громадян;
- вивчати діяльність виконавчих органів ради та органів державної виконавчої влади, їх взаємодію з депутатами та постійними комісіями;
- виклад спірних питань, що виникли в процесі проходження практики і своєбачення їх вирішення;
- ознайомитися із формами співпраці органів місцевого самоврядування з громадськими формуваннями та органами громадської самодіяльності.
- викласти своє міркування щодо вдосконалення структури організації і діяльності органів місцевого самоврядування;
- перелік та коротку характеристику матеріалів, зібраних за індивідуальним завданням.

Під час проходження виробничої практики в юридичних відділах органів місцевого самоврядування, районних і обласних представницьких органах місцевих органів державної і виконавчої влади, практикант повинен ознайомитись, знати і вміти та аналізувати такі питання:

- правові акти, які регулюють діяльність юридичного відділу;
- права і функціональні обов'язки юридичного відділу;
- форми і методи представництва і захисту прав та законних інтересів органів місцевого самоврядування.

Під час проходження виробничої практики в органах місцевої державної адміністрації практикант повинен ознайомитись, знати і вміти аналізувати такі питання:

- нормативно-правові акти, які визначають правовий статус місцевих державних адміністрацій;
- структура місцевих державних адміністрацій;
- основні напрямки діяльності;

- акти місцевих державних адміністрацій;
- взаємовідносини місцевих державних адміністрацій з іншими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємницькими структурами, політичними партіями, громадянами.

Під час проходження виробничої практики в органах Державної податкової служби України, державної контрольно-ревізійної служби, державного казначейства практикант повинен ознайомитись, знати і вміти аналізувати такі питання:

- нормативно-правові акти, які визначають правовий статус цих органів;
- структура органів;
- основні завдання діяльності;
- практика використання цими органами різноманітних методів фінансового контролю;
- документи, які складаються в процесі здійснення фінансового контролю;
- відповідальність за порушення податкового законодавства;
- порядок касового виконання бюджетів органами державного казначейства.

Під час проходження виробничої практики в органах Державної митної служби України практикант повинен ознайомитись, знати і вміти аналізувати такі питання:

- порядок касового виконання бюджетів органами державного казначейства.
- нормативно-правові акти, які визначають правовий статус цих органів;
- структура органів;
- основні завдання діяльності;
- організація митного режиму;
- організація митного контролю;
- порядок оформлення митних вантажів і предметів;
- відповідальність за порушення митних правил.

Структурно звіт складається з трьох частин.

1. Характеристика органу, що є базою практики (15-20 сторінок)
2. Характеристика робіт, що виконувалися студентом (15-20 сторінок)
3. Індивідуальне завдання (15-20 сторінок)

До кожного структурного підрозділу повинні міститися додатки, в тому числі проекти документів особисто складених студентом під час проходження практик.

У звітах не повинно бути дослівного переписування нормативно-правових актів та матеріалів баз практики (історії установи), а також цитування літературних (навчальних) джерел.

Усі перераховані вище документи і матеріали підшивають в окрему папку, на титульній сторінці якої вказують прізвище, ім'я, по-батькові студента, курс, академічну групу, а також дату і місце проходження практики. Звіт повинен мати наскрізну нумерацію сторінок. Обов'язковим є наявність щоденника

практики. Звіт перевіряється і затверджується керівником практики від установи та від навчального закладу.

Розділ 6. Підведення підсумків практики

Підсумки виробничої практики підводяться в процесі складання студентом заліку комісією, яка призначена розпорядженням декана.

Оцінювання практики відбувається за 50 ти бальною шкалою (достатньо -26 балів, задовільно -31 бал, добре -40 балів, дуже добре -45 балів, відмінно – 50 балів).

Загальна оцінка практики виставляється на підставі сумування оцінок практики на базовому місці та захисту перед комісією. Вона не може перевищувати 100 балів та не може бути меншою 52-ох балів. У випадку коли практика студента оцінена менше 52 балів, він зобов'язаний пройти її повторно.

Диференційна оцінка з практики враховується нарівні з іншими оцінками, які характеризують успішність студента.

Результати складання заліків з практики заносяться в екзаменаційну відомість, проставляються в заліковій книжці і в журнал обліку успішності.

Студент, що не виконав програму практики і отримав незадовільний відгук на базі практики або незадовільну оцінку при складанні заліку, може направлятись на практику вдруге в період канікул або відраховується з навчального закладу.

Керівник практики інформує адміністрацію навчального закладу щодо фактичних термінів початку і закінчення практики, складу груп студентів, які пройшли практику, їх проведення, стану охорони праці і протипожежної безпеки на базі практики та з інших питань організації і проведення практики.

Навчальне видання

Любомир Володимирович Бориславський

Заслужений юрист України, доцент,
завідувач кафедри конституційного права

Олена Марківна Бориславська

кандидат юридичних наук,
старший викладач кафедри конституційного права

Ігор Ярославович Заяць

кандидат юридичних наук,
доцент кафедри конституційного права

Левкович Володимир Володимирович

асистент кафедри адміністративного та фінансового права

**Програма виробничої практики в представницьких органах публічної
влади, виконавчих органах місцевого самоврядування, місцевих
державних адміністраціях, органах Державної податкової служби України,
органах Державної митної служби України, інших органах державної
виконавчої влади**

Відповідальний за випуск – доцент Л.В. Бориславський
Комп'ютерний набір – І.Я. Заяць, В.В. Левкович
Макетування – І.Я. Заяць

Умовних друкованих аркушів – Наклад – 50.

Надруковано малим видавничим центром юридичного факультету
Львівського національного університету імені Івана Франка.
79000, м. Львів, вул. Січових Стрільців, 14.
E-mail: publlaw@law.Franko.Lviv.ua

